

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»
Факультет адвокатури та антикорупційної діяльності
Кафедра організації судових,
правоохоронних органів та адвокатури

АДВОКАТУРА: МИНУЛЕ, СУЧАСНІСТЬ ТА МАЙБУТНЄ

**МАТЕРІАЛИ
XV Міжнародної
науково-практичної конференції**

*14 листопада 2025 року,
м. Одеса*

Одеса
«Юридична література»
2025

УДК 347.965(477)(063)
А288

Редакційна колегія:

Н. М. Бакаянова (голова), завідувачка кафедри організації судових,
правоохоронних органів та адвокатури;
С. К. Костенко, професор;
І. О. Кісліцина, доцент;
М. О. Кравченко, доцент;
О. Г. Свіда, доцент;
П. М. Синицин, доцент;
О. О. Храпенко, доцент;
Л. П. Нестерчук, старший викладач;
Р. Р. Щербатий, асистент

Рекомендовано до друку вченою радою Національного університету «Одеська юридична академія» (протокол № 3 від 15 жовтня 2025 р.)

Адвокатура: минуле, сучасність та майбутнє : матеріали XV
А288 Міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, 14 листопада 2025 р.) / редкол.: Н. М. Бакаянова (гол.), І. О. Кісліцина, М. О. Кравченко [та ін.]. — Одеса : Юридична література, 2025. — 664 с.
ISBN 978—966—419—456—0

У збірнику містяться матеріали доповідей XV Міжнародної науково-практичної конференції «Адвокатура: минуле, сучасність та майбутнє», яка відбулася 14 листопада 2025 р. у Національному університеті «Одеська юридична академія». Доповіді учасників присвячені актуальним питанням адвокатури і здійснення адвокатської діяльності в Україні, історії адвокатури, діяльності Національної асоціації адвокатів України, проблемам і перспективам розвитку адвокатського самоврядування, правилам адвокатської етики та юридичній відповідальності адвокатів, зарубіжному і міжнародному досвіду організації та діяльності адвокатури.

УДК 347.965(477)(063)

Відповідальність за зміст та достовірність поданого матеріалу несуть учасники конференції, їхні наукові керівники та рецензенти, які рекомендували ці матеріали до друку.

© Національний університет
«Одеська юридична академія», 2025
ISBN 978—966—419—456—0

пільній свідомості. Нульова толерантність українського суспільства до воєнних злочинців породила негативне ставлення до адвокатів, які, виконуючи свій обов'язок, надають правничу допомогу таким категоріям осіб [1].

Отже, діяльність адвокатури у воєнний час характеризується низкою специфічних рис: 1) зміненням акценту у наданні правничої допомоги; 2) подальшою цифровізацією адвокатської діяльності; 3) підвищенням ролі адвокатського самоврядування в організації діяльності адвокатури тощо. Зазначені риси є лише декількома із багатьох інших, що характеризують цей період діяльності адвокатури та які також потребують окремого дослідження.

Список використаної літератури

1. Бакаянова Н. М. Про проблему ототожнення адвоката з клієнтом в умовах воєнного стану. *Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх та технологічних рішень* : у 2 т. : матеріали Міжнар. наук.- практ. конф. (м. Одеса, 19 травня 2023 р.) / за загальною редакцією С. В. Ківалова. Одеса : Видавництво «Юридика», 2023. С. 121–124. URL: <https://dspace.onua.edu.ua/server/api/core/bitstreams/baa2d237-4bb0-4adf-b932-41c97107cb53/content>

Бабенко В. А.

студентка 1-го курсу факультету
прокуратури та слідства (кримінальної юстиції)
Національного університету «Одеська юридична академія»

ДІЯЛЬНІСТЬ АДВОКАТУРИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Початок повномасштабної збройної агресії російської федерації проти України зумовив появу викликів у діяльності всіх інститутів та органів, які існують у державі. Адвокатура, як незалежний та самоврядний інститут, також зіткнулася з низкою складнощів і була вимушена пристосовуватися до функціонування в нових умовах — умовах воєнного стану. У той самий час, інститут адвокатури не припиняв своєї діяльності жодного дня, продемонструвавши високий рівень професійної та громадянської відповідальності. Вищенаведене обґрунтовує актуальність теми та потребу в її комплексному дослідженні.

Під час воєнних дій, коли зазнають руйнувань житло, інфраструктура та, загалом, соціальні зв'язки, саме адвокати сприяють збереженню довіри до закону, допомагають відновлювати порушені права та забезпечують правову визначеність. На нашу думку, адвокатура пе-

ретворилася на одну з ключових опор суспільства — символ стійкості права і справедливості. Незважаючи на постійну небезпеку, представники адвокатської спільноти продовжують виконувати завдання, покладені на них статтею 59 Конституції України, яка передбачає, що кожен має право на професійну правничу допомогу, та статтею 131—2 Основного Закону, яка закріплює, що для надання професійної правничої допомоги в Україні діє адвокатура [1].

Розглянемо детальніше деякі виклики адвокатської діяльності в умовах воєнного стану. Так, частина адвокатів була змушена евакуюватися з прифронтових територій, що призвело до вчинення ряду організаційних дій для поновлення професійної діяльності. Деякі інші адвокати залишилися в містах, що постраждали від бойових дій, та продовжили надавати правничу допомогу населенню та військовослужбовцям. Окремої уваги заслуговує діяльність адвокатів, які вступили до лав Збройних Сил України та паралельно продовжують надавати правову допомогу своїм побратимам-військовослужбовцям (поза професії, адже адвокатська діяльність є несумісною з військовою службою).

Не можна не звернути увагу, що у період воєнного стану адвокатура виконує не лише правозахисну, а й гуманітарну функцію. Так, органи адвокатського самоврядування всіх рівнів беруть участь у волонтерських ініціативах.

Варто звернути увагу, що функціонування адвокатури у воєнний час супроводжується низкою пересування через запровадження комендантської години в окремих областях (для пересування необхідно отримати відповідний дозвіл);

1) обмеженням свободи пересування через запровадження комендантської години в окремих областях (для пересування необхідно отримати відповідний дозвіл);

2) припиненням роботи судів у деяких регіонах та зміна їх територіальної юрисдикції;

3) ризиком переслідування адвокатів у випадках захисту військовополонених (через ототожнення адвоката з клієнтом) тощо.

Вкрай затребуваними наразі стали адвокати-фахівці у галузі військового права. Адвоката надають допомогу військовослужбовцям з таких питань:

1) отримання відпусток у зв'язку з сімейними обставинами та іншими;

2) звільнення/списання з військової служби;

3) стягнення компенсацій за поранення/травми пов'язані з проходженням служби тощо;

4) досудовий та судовий супровід у справах, пов'язаних з самовільним залишенням військової частини.

У якості висновку зазначимо, що адвокатура України в умовах воєнного стану зіткнулася зі значним колом викликів, які вплинули як

на кожного адвоката та його професійну діяльність, так і на органи адвокатського самоврядування. У той саме час, попри всі складнощі цей інститут продовжує виконувати своє конституційне призначення з надання професійної правничої допомоги.

Список використаної літератури

1. Конституція України від 28.06.1996 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>

Науковий керівник: доцент кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія», кандидат юридичних наук, доцент **Кравченко Марина Олександрівна**

Бикова С. А.

студентка 1-го курсу факультету судового та міжнародного права
Національного університету «Одеська юридична академія»

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ФУНКЦІОНУВАННЯ АДВОКАТУРИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Повномасштабна війна проти України спричинила безпрецедентні порушення прав людини. У цих умовах право на правничу допомогу набуло особливого значення. Саме адвокати є ключовими суб'єктами у реалізації цього права, здійснюючи захист прав, представництво інтересів та надання інших видів правничої допомоги. В сучасних умовах збільшилась кількість випадків надання правничої допомоги військовослужбовцям, полоненим, внутрішньо переміщеним особам та іншим категоріям осіб.

Видається логічним, що реалізація конституційних завдань адвокатури України в умовах воєнного стану має свої особливості, що й зумовило вибір нами цієї теми дослідження. Звернемо увагу на деякі з них.

Так, в складних умовах воєнного стану непоодинокі випадки порушень у професійній діяльності адвокатів:

- 1) вилучається техніка, що містить адвокатську таємницю, без відповідного дозволу;
- 2) адвокат ототожнюється з клієнтом у медіа та соціальних мережах;
- 3) здійснюється тиск на адвокатів під час обшуків з метою розкриття конфіденційної інформації;

Секція 2
ІСТОРИКО-ПРАВОВІ ПИТАННЯ
ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ДІЯЛЬНОСТІ АДВОКАТУРИ

Мінченко Р. М.

Допомога правова чи правнича: теоретична дискусія
та законодавство 307

Кравченко М. О.

Функціонування адвокатури в умовах воєнного стану як один
із етапів розвитку цього інституту 311

Бабенко В. А.

Діяльність адвокатури в умовах воєнного стану 313

Бикова С. А.

Деякі аспекти функціонування адвокатури в умовах воєнного
стану 315

Виходець О. О.

Становлення професійної адвокатури на українських землях
у добу Великого князівства Литовського 317

Желейко М. С., Повх Х. В.

Інститут представництва та захисту прав людини у суді
у Стародавньому Світі 320

Кіндеї Ю. О.

Роль адвокатури в умовах воєнного стану: виклики
та перспективи 322

Маркасова Л. В.

Здійснення адвокатської діяльності в умовах воєнного стану
в Україні 324

Собакар В. О., Ратнер Д. С.

Роль адвокатури з найдавніших часів по сьогодні 326

Секція 3
РЕАЛІЗАЦІЯ ЗАВДАНЬ ПРОФЕСІЙНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ
АДВОКАТІВ ТА ДІЯЛЬНІСТЬ ОРГАНІВ
АДВОКАТСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Джабурія О. О.

Основні питання діяльності ради адвокатів Одеської області
на сучасному етапі 329